

**Directie Bestuurlijke en
Politieke Zaken**
Departementaal Crisis Centrum

Behandeld door
10.2.e

T 06-10.2.e
10.2.e@minlv.nl

Datum
18 mei 2020

Kenmerk
BPZ-DCC / 20118500

Kopie aan

Bijlage(n)

verslag

Departementaal Beleid Team

Voorzitter Marjolijn Sonnema (DG Agro)
 Secretaris 10.2.e (DCC)
 Vergaderdatum en -tijd 18 mei 2020, 17.00 uur – 18.00 uur
 Locatie Telefonisch / crisisvergaderzaal 1
 Aanwezig 10.2.e

1. PROCESAFSPRAKEN

Opening

- VZ excuseert zich voor het last-minute organiseren van het DBT. Vanmiddag 12.09 is echter advies binnengekomen van het Afstemmingsoverleg Zoonose (AO-Z) over de onderzoeksresultaten wat aanleiding geeft tot spoedig overleg.
- VZ geeft aan dat de planning is twee DBT's te organiseren. Dit wordt een informatief DBT, waarin het doel is iedereen te voorzien van de laatste informatie. Vervolgens is er morgenmiddag een besluitvormend DBT.

2. BEELDVORMING

- VZ leest de samenvatting van het advies van het AO-Z voor:

- *Er zijn twee nieuwe locaties met COVID-19 aangetoond. Nertsen kunnen COVID-19 ook subklinisch doormaken. De huidige meldingsplicht geldt voor bedrijven waar kliniek is. Het aanvullend onderzoek moet inzicht geven in hoeverre er andere bedrijven besmet zijn.*
- *Bij een met SARS-CoV-2 besmette medewerker van een van de bedrijven is het aannemelijk dat deze door de nertsen is besmet. Deze overdracht zou dan hebben plaatsgevonden door blootstelling tijdens verblijf in de stallen, en betekent niet dat het risico op blootstelling voor omwonenden daarmee veranderd is. Eventuele uitgebreidere transmissie tussen mensen en nertsen wordt mbt sequentieanalyses van besmette humane gevallen in beeld gebracht.*
- *Het AO-Z adviseert uitbreider te screenen (buiten de 10 km zone), en om over meer mogelijkheden te beschikken bedrijven te screenen, ook degene die niet vrijwillig meewerken.*
- *Het is van belang om de uitscheiding in stallen en faeces te vervolgen, ook in bedrijven die subklinisch zijn, om het humaan risico op blootstelling te kunnen inschatten*
- *Het is van belang de dynamiek van COVID-19 op nertsenbedrijven te volgen om te beoordelen of nertsen niet een nieuw, cq blijvend reservoir vormen welke bijdraagt aan circulatie onder mensen.*
- *Het is belangrijk om de rol van katten bij potentiële transmissie tussen bedrijven verder te onderzoeken.*
- *Aangezien aanvullende onderzoeksresultaten met betrekking tot besmettelijkheid van faeces en screening van andere bedrijven op korte termijn verwacht worden acht het SO-Z aanvullende maatregelen op andere nertsenbedrijven op dit moment niet nodig.*
- VZ geeft aan dat drie punten van belang zijn om te bespreken:
 - Aannemelijke besmetting van nerts op mens.
 - Subklinische overdracht van het virus
 - Relatie katten – nertsen

Aannemelijke besmetting van nerts op mens.

- CVO licht toe:
 - Eerder is het SARS-CoV-2 virus gevonden op nertsenbedrijven waar ook eigenaren en medewerkers ziekteverschijnselen hebben gehad.
 - In het aanvullende onderzoek is gekeken naar de genetische code van de virussen bij nertsen, katten en mensen en de mogelijke

verwantschap. Van de vier geteste mensen blijkt er bij drie mensen niet genoeg virus aanwezig te zijn voor analyse.

- Een besmette medewerker **10.2.e** bleek wel genoeg virus te hebben voor analyse. De genetische code van het virus lijkt erg op de genetische code van het virus dat is gevonden op het bedrijf in **10.2.e**
- Op basis hiervan, de volgtijdelijkheid die uit het genetische codes kan worden herleid en de inschatting wanneer symptomen zichtbaar waren, heeft het AO-Z geconcludeerd dat het aannemelijk is dat overdracht heeft plaatsgevonden van nerts naar mens.
- CVO geeft aan dat op dit moment nader onderzoek wordt gedaan naar het humane virus in het postcodegebied. Dit zou meer licht kunnen schijnen op de relatie van het virus van de besmette medewerker met virussen in de omgeving.
- GGD vraagt wanneer de uitslagen van het postdoconderzoek bekend zijn?
- CVO geeft aan dat de uitslagen morgenmiddag, uiterlijk woensdagochtend bekend worden.

Subklinische overdracht van het virus

- CVO licht toe dat bij bedrijf in de Mortel (**10.2.e** van bedrijf in Milheeze) SARS-COV-2 is aangetoond bij nertsen ondanks dat er geen klinische verschijnselen aanwezig waren. Onderzoek naar genetisch materiaal bevestigt ons eerdere vermoeden dat virus als langer op bedrijf aanwezig is geweest.
- GGD vraagt of naast de ingestelde meldplicht nu ook vrijwillige controles worden uitgevoerd bij nertsbedrijven?
- CVO antwoordt bevestigend.
- VZ licht toe dat we nu op het punt staan om te kijken of vrijwillige controles misschien wel verplicht zouden moeten worden.

Relatie katten – nertsen

- CVO licht toe dat onderzoek laat zien dat de genetische codes van het virus bij de bedrijven in Milheeze (**10.2.e**) en Deurne dicht bij elkaar liggen. Het virus lijkt dus van dezelfde besmettingsbron af te komen.
- Niet duidelijk wat de gemeenschappelijke factor is. Het kan van mens zijn, maar lijkt onwaarschijnlijk omdat geen contact tussen twee bedrijven

bestaat. Ondanks dat bedrijven op 1500m afstand van elkaar liggen, lijken zij geen link met elkaar te hebben.

- Er wordt nader onderzoek gedaan naar rol van katten in mogelijke overdracht.
- Het aanvullende postcodeonderzoek kan laten zien of de genetische code breder voorkomt in de humane populatie.
- Burgemeester van Laarbeek vraagt zich af of de eerdere conclusie, dat virusverspreiding via de lucht verwaarloosbaar wordt geacht, nog steeds van toepassing is?
- VZ geeft aan dat deze conclusie nog steeds overeind staat. In twee onderzoeken buiten de stal is geen virus aangetroffen, geen reden om aan te nemen dat virus zich anders verplaatst dan onder mensen. Daarnaast geeft ook het AO-Z aan dat 'het risico op blootstelling voor omwonenden onveranderd blijft'.
- Burgemeester van Deurne vraagt hoe groot het postcodegebied is dat wordt meegenomen in het onderzoek? **Actie: DAD en NVWA** zoeken de grootte van het postcode gebied uit.

3. OORDEELSVORMING

- DAD presenteert range van maatregelen waarover nagedacht kan worden:
 1. Verplichte screening op alle nertsenbedrijven. Ten eerste vanwege de besmetting van nerts op mens en bescherming van werknemers. 11.1 [REDACTED]
[REDACTED]
 2. Vrijwillige screening van nertsenbedrijven. Screening is ook in het belang van de gezondheid van medewerkers. Vereist medewerking van de sector.
 3. Uit voorzorg adviseren van het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen voor alle nertsenbedrijven (in plaats van alleen de besmette bedrijven. Het AO-Z heeft vooralsnog gemeend dat geen aanvullende maatregelen nodig zijn. Afstemming met RIVM, GGD en VWS is noodzakelijk.
 4. Aanvullende maatregelen voor besmette bedrijven. Bijvoorbeeld bedrijven volledig afsluiten voor katten, of een bezoekersverbod instellen.

5. Meldplicht uitbreiden naar ademhalingsklachten in plaats van alleen verhoogde mortaliteit.
 6. In het humane traceringsonderzoek vragen opnemen over contact met dieren.
 7. Besluitvormingsstructuur voor zoönose in werking stellen?
 8. Advies voor huisdieren aanpassen naar 'binnenhouden van huisdieren bij COVID-klachten mensen'? Vraag is reeds uitgezet bij RIVM.
- Noord-Brabant vraagt wat de resultaten zijn van het onderzoek naar mest?
 - DAD antwoordt dat het virus is aangetroffen in mest, maar de vraag blijft in hoeverre het infectieus is. Hier wordt nog nader onderzoek naar gedaan. Mest op besmette bedrijven is sowieso al in opslag mag niet worden vervoerd.
 - 11.1 [redacted].
 - 11.1 [redacted].
 - Burgemeester van Laarbeek steunt het verzoek voor lokaal overleg.
 - VZ geeft aan dat dit precies de reden is waarom wij het DBT in twee delen wilden opknippen. Vandaag informatie uitwisselen, morgen besluiten.
 - VZ doet het aanbod om een specialist vanuit het ministerie te laten aansluiten bij het lokaal overleg.
 - 11.1 [redacted].

- DAD geeft aan de communicatie heel nauw luistert. In eerdere kamerbrieven en uitingen aangeven dat er nu geen aanwijzingen zijn dat dieren een rol spelen in verspreiding van virus naar mensen. Nu is er wel een aanwijzing, maar niet 100% zeker.
- DAD licht toe dat we altijd hebben gezegd dat het risico om besmet te worden door je huisdier klein is (conform RIVM oordeel). Dit risico is nog steeds klein. Maar de zorgen van burgers zullen waarschijnlijk toenemen door deze berichtgeving. Daarom van belang goed te kijken naar communicatie.
- GGD vraagt zich af of de kamerbrief morgen al uit moet? Er loopt nog aanvullend onderzoek.
- DAD geeft aan dat postcodeonderzoek meer duiding geeft en dinsdagmiddag of woensdagochtend wordt verwacht.
- Noord-Brabant merkt op dat het vanuit communicatief oogpunt van belang is aan te duiden dat het hier gaat om wilde katten en niet om huiskatten. Katten, gaat hier over wilde katten.
- Noord-Brabant geeft aan dat bericht veel onrust kan doen veroorzaken in regio en goed moet worden gekeken naar openbare orde en veiligheid.
- VZ geeft aan graag Kamer snel te willen informeren – mede gelet op Hemelvaart – en doet een beroep op de DBT-leden vertrouwelijk op te gaan met informatie.
- VZ geeft aan dat morgen een lijst met mogelijke maatregelen wordt geagendeerd voor het DBT.
- REGIO meldt dat bij verplichte screening alle nertsbedrijven ook andere regio's buiten Noord-Brabant moeten worden meegenomen.
- **11.1** [redacted]
[redacted]
[redacted]
- VZ geeft aan bewust te zijn van de gevoeligheid.
- **Actie: DC** schakelt met regio en stemt communicatie en Q&A's af.
- VWS geeft aan dat besmetting van nerts op mens erg waarschijnlijk is.
- FEZ vraagt in hoeverre zwerfkatten een gevaar vormen voor bedrijven cq. boerderijdieren die niet besmet zijn en **buiten reikwijdte** [redacted]
[redacted]
[redacted]

- CVO geeft aan onderzoek naar zwerfkatten loopt.
- WJZ merkt op dat het van belang is goed te kijken naar de juridische kant van het verhaal. Als we kiezen voor een andere verplichting en wettelijke basis moeten we dit in lijn brengen met de antwoorden op de Kamervragen die nu voorliggen.
- VZ geeft aan dat de Kamervragen nog even worden aangehouden.

4. ACTIES EN BESLUITEN

- **Besluit:** morgen besluitvormend DBT van 16.00 – 17.00.
- **Actie: Regio** bespreekt onderling welke adviezen mee te geven.
- **Actie: DC** schakelt met regio en stemt communicatie en Q&A's af.
- **Actie: DAD, GGD en Burgemeester Gemert-Bakel** stemmen lijn af op welke manier bedrijven worden geïnformeerd.
- **Actie: DAD en NVWA** zoeken de grootte van het postcode gebied uit.
- **Planning:** streven blijft kamerbrief uiterlijk woensdagochtend te versturen.

5. AFSLUITING

- Het volgende DBT zal morgen (d.d. 19-05) van 16.00 – 17.00 plaatsvinden.
- De samenvatting van het overleg met AO-Z zal worden gedeeld DBT-leden.